

Entendre-hi

Quan diem entendre en una cosa volem dir «tenir-ne bons coneixements», «ésser-hi intel·ligent». Així podem dir que aquest entén en matemàtiques però que no entén en política, o que aquell entén molt en meteorologia però que no entén un borrall en economia. Si la matèria en la qual un pot entendre o no entendre ja ha estat esmentada abans, aleshores diem que hi entén o que no hi entén, és a dir, que representem per mitjà de la partícula pronominal hi la matèria en què hom pot entendre o no. De fet, la tendència del llenguatge popular a l'ús pleonàstic del pronom hi —és a dir, a duplicar amb aquest pronom la representació del complement— ha acabat aparellant aquest ús que comentem del verb entendre amb l'ús intransitiu dels verbs de percepció, veure-hi, sentir-hi, clissar-hi, etc., en què el pronom hi no té, pròpiament, valor sintàctic. Amb tot, i malgrat que aquest pleonisme és àmpliament tolerat, convindria reduir-lo als casos en què el complement representant per un grup nominal figura abans del verb —En economia també hi entén molt— o bé, en aposició, és a dir, després del verb, i separat d'ell per una coma: Hi entén, en economia! És, doncs, la presència de la coma —que correspon a una pausa molt marcada del llenguatge parlat—, que fa tolerable aquesta trase. En un estil expositiu, caldria dir simplement Entenia molt-en història antiga.

Tal com hem vist, l'ús intransitiu del verb entendre admet la modificació dels adverbis quantitatius usuals: entendre-hi molt, entendre-hi poc, no entendre-hi gens. Però una frase tan ben resolta i de sentit tan precís com No hi entén gens, es veu ja sovint substituïda per No entén res. No entén res vol dir que no entén cap cosa, que no comprèn cap cosa de les que li diuen o de les que hi ha susceptibles d'entendre. Correspon al sentit transitiu del verb entendre, amb el pronom res com a complement directe. En canvi, No hi entén gens significa, referint-se a qualsevol matèria específica, que no en té cap coneixement especial, que és un llec en la matèria. No entén res és el contrari de Ho entén tot. No hi entén gens és el contrari de Hi entén molt.